

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

**КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**щодо порядку оформлення, виконання та захисту
курскових робіт студентами спеціальності
073 «Менеджмент»**

Затверджено
на засіданні кафедри МЗЕДП
протокол № __
від “__” _____ 2018 року
Зав. кафедри
_____ О.В. Ільєнко

КИЇВ – 2017

Методичні вказівки щодо порядку оформлення, виконання та захисту курсових робіт студентами спеціальності 073 «Менеджмент». Уклад.: доц. І.С. Гращенко – К.: НАУ, 2017.

Містять загальні вимоги та структуру курсової роботи, методичні вказівки до виконання її основних розділів та оформлення, організацію підготовки та порядок захисту.

Укладач: доц. І.С. Гращенко

ВСТУП

Курсова робота – це важлива складова частина навчального плану. Курсові роботи виконують в межах найбільш важливих для кожної спеціальності дисциплін.

Виконання курсової роботи має за мету:

- закріпити та поглибити теоретичні знання, набуті студентами у процесі вивчення дисциплін «Міжнародний бізнес» та інших дисциплін;
- розвинути у студентів навички самостійної роботи зі спеціальною літературою, посібниками, джерелами первинної та вторинної статистичної інформації;
- виробити вміння узагальнювати теоретичні матеріали, обробляти і інтерпретувати зібрані дані, самостійно оформлювати висновки, розробляти пропозиції, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору з проблем, що досліджуються.

Виконання курсової роботи повинно сприяти підвищенню вмінню студента:

- здійснювати пошук необхідної наукової інформації;
- формулювати проблему дослідження;
- аналізувати наукову літературу;
- вивчати досвід роботи різних об'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- викладати свої думки, аргументувати свої пропозиції;
- оформляти науково-дослідний матеріал;
- готувати до захисту та захищати підготовлений матеріал курсової роботи, відповідати на запитання, обґрунтовувати свою точку зору.

Ставиться вимога, щоб курсова робота містила елементи наукового пошуку і розробки, які спрямовані на вирішення питань ефективного функціонування господарюючих суб'єктів.

Для цього необхідно здійснити збір та порівняльний аналіз інформації, яка міститься в різних літературних джерелах, відшукати та опрацювати відповідні статистичні, інструктивні, нормативні та звітні матеріали підприємств або організацій.

Перш ніж розпочати роботу над індивідуальним завданням, студенту необхідно ознайомитися з вимогами до самостійно виконуваної частини роботи.

1. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ. В перекладі з латинської актуальність означає важливість, значимість в теперішній час теоретичної концепції або практичного питання, що розглядається. Тому робота може претендувати на ту або іншу ступінь актуальності лише у випадку, якщо обрана тема характеризується новизною, відповідає сучасним потребам розвитку економіки держави.

ВИСОКИЙ ТЕОРЕТИЧНИЙ РІВЕНЬ. Студент повинен аналізувати обрану тему на сучасному рівні розвитку науки, тобто використовувати в роботі ті підходи та наукові знання, закони та закономірності, які з позиції сьогодення пояснюють різноманітні явища та події. Крім того, студент повинен забезпечити високий теоретичний рівень виконання роботи, тобто розкрити в ній основні поняття та терміни, включати в зміст матеріалу лише об'єктивні факти та реальні приклади.

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ХАРАКТЕР. Бажано прагнути до того, щоб робота містила елементи дослідження, оскільки це розвиває та виховує у студентів творче мислення та навички наукового пошуку розв'язку обраної проблеми, дозволяє сформулювати систему аргументів, що обґрунтовують обрану тему. Цьому, в значній мірі, буде сприяти наявність аналітичного матеріалу та практичний досвід студента.

ПРАКТИЧНА НАПРАВЛЕНІСТЬ – це істотна і разом з цим складна вимога до роботи. Зміст даної вимоги в тому, щоб тісно пов'язати теоретичні положення з реальними задачами різноманітних суб'єктів ринку. Якщо в курсовій роботі наведені практичні рекомендації або пропозиції по вдосконаленню існуючого стану чи рекомендації по зміні окремих елементів виробничого процесу і ефективність цих змін або практичних рекомендацій буде підтверджена, тоді практична направленість по обраній темі буде досягнута.

ГРАМОТНІСТЬ ОФОРМЛЕННЯ. Порушення правил цитування, оформлення літератури, стилістичні огріхи – все це знижує якість роботи. Виконання цієї вимоги виховує у студента культуру оформлення наукової роботи, яка знадобиться йому в майбутньому в практичній діяльності. Роботу необхідно оформляти у відповідності з Державним стандартом України ДСТУ 3008-96 “Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення”.

2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи здійснюється у певній послідовності:

1 етап - вибір теми курсової роботи студенти здійснюють самостійно, керуючись переліком, який поданий у рекомендованій тематиці (див. Додаток А, Додаток Б.). Якщо студент має бажання розробляти тему, яка не передбачена рекомендованою тематикою, він повинен узгоджувати її з викладачем, написати заяву на ім'я зав. кафедрою менеджменту

зовнішньоекономічної діяльності підприємств, в якій має бути сформульована ця тема.

Обираючи тему курсової роботи, студентам необхідно врахувати відповідність її спрямованості своїм науковим і практичним інтересам, можливостям збирання первинної інформації і таке інше. Обравши тему, студент звертається з заявою на ім'я зав. кафедрою менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств з проханням затвердити її.

2 етап – складання плану курсової роботи. План курсової роботи студент складає самостійно на основі знань з лекційного курсу, практичних занять та ознайомлення з літературними джерелами. Планом передбачається:

- вступ;
- 2 розділи з трьома параграфі в кожному, або 3 розділи по два параграфи к кожному, які розміщені у логічній послідовності та в яких має бути розкрито сутність обраної теми;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки.

Складений студентами план обговорюється з науковим керівником, який його при необхідності корегує та затверджує.

3 етап – підбір та вивчення літератури. Студент складає бібліографію, у чому йому надає допомогу науковий керівник.

При опрацюванні літератури студент робить конспективні записи, виписки окремих даних, цитат. Слід обов'язково записувати прізвище та ініціали автора книги (брошури, статті тощо), а також назву публікації, видавництво, місто, рік видання та номери сторінок. Все це стане до нагоди при використанні виписаних матеріалів у курсовій роботі, з метою посилання на першоджерела.

4 етап – написання та оформлення роботи. Зібраний на посередньому етапі матеріал класифікується, систематизується та опрацьовується відповідно до послідовності пунктів плану курсової роботи. У разі необхідності підбирається додаткова інформація.

На цьому ж етапі проводяться розрахунки, обґрунтовуються пропозиції, формуються висновки, підбираються ілюстрації (схеми, графіки таблиці) та здійснюється редагування. Завершується цей етап оформленням курсової роботи згідно з вимогами, які перелічені у третьому розділі методичних вказівок.

3. ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати чітку та логічну побудову. Складовими частинами курсової роботи мають бути вступ, основна частина, висновки.

У *ВСТУПІ* до курсової роботи (1-2 стор.) стисло характеризується *актуальність*, сучасний стан проблеми та питань, що вимагають вирішення. Чітко визначається *мета* курсової роботи та її *завдання*, *об'єкт*

та предмет дослідження характеризується *рівень опрацювання* теми у вітчизняній та зарубіжній літературі.

Основна частина (загальним обсягом 35 – 40 друкованих стор.) – це стрижень курсової роботи. В ній глибоко та всебічно розкривається сутність обраної теми, її найважливіші питання та проблеми.

Теоретична частина (Розділ 1)

В теоретичній частині мають бути розглянуті загальні теоретичні питання, методичні аспекти досліджуваної проблеми. Теоретична частина курсової роботи поділяється на параграфи (1.1; 1.2; 1.3.).

У першому параграфі розглядається сутність досліджуваної проблеми та ступінь її розробки, аналізуються сучасні концепції, визначаються дискусійні аспекти та невирішені питання щодо проблематики дослідження. В наступних параграфах розділу викладаються теоретичні та методичні основи розробки обраної теми, робиться літературний огляд, аналізуються різні точки зору, сутність явищ. Теоретичне обґрунтування має визначити роль і місце досліджуваних явищ та процесів у діяльності організації.

Аналітико-рекомендаційна частина (Розділ 2).

Курсова робота може включати три розділи:

Аналітична частина (Розділ 2); Рекомендаційна частина (Розділ 3)

В цій частині має бути проведено аналіз та виявлені недоліки конкретного об'єкта дослідження. Обґрунтовується задача, яку необхідно вирішити для усунення виявлених недоліків.

При розгляданні аналітичних питань по об'єкту дослідження потрібно подати його загальну характеристику, показати стан і місце досліджуваної теми на ньому, виявити та проаналізувати недоліки на обраному напрямку дослідження. Проведення аналізу здійснюється на фактичних даних об'єкта, що отримані різними методами збирання первинної інформації на об'єкті та представляється у вигляді опису з застосуванням графіків, схем, таблиць, на підставі яких потрібно зробити висновки щодо сутності економічних процесів та їх особливостей. Мета цієї частини розділу – обґрунтувати проблему та сформулювати напрями вирішення означених проблем. Питанням усунення виявлених на об'єкті дослідження недоліків присвячена рекомендаційний параграф розділу (2.4). Пропозиції, що направлені на удосконалення діяльності об'єкту дослідження є результатом розв'язання сформульованих в аналітичній частині задач. Кожна пропозиція має бути представлена у вигляді обґрунтованих конкретних рекомендацій і пропозицій.

Висновки та пропозиції

В цій частині роботи потрібно стисло, у тезовій формі викласти основні узагальнені результати проведених теоретичних та аналітико-

рекомендаційних досліджень та визначити, якою мірою вирішені завдання та досягнута мета курсової роботи, що були сформовані у вступі. Загальний обсяг цієї частини 2-3 стор.

Список використаної літератури

Це перелік усіх джерел наукової, методичної, статистичної, законодавчої, довідкової та іншої інформації, на які є посилання у роботі, або які використовуються під час дослідження.

Список використаної літератури розміщується в кінці тексту курсової роботи з самостійною нумерацією. Література розміщується в алфавітному порядку прізвищ авторів чи первісних слів назв, якщо автори не вказані. В тексті роботи, де використано джерело, в квадратних дужках проставляється номер цього джерела у списку літератури

Додатки

Уся інформація, що представлена у текстовій, табличній, графічній формі або у вигляді форм статистичної звітності.

4. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути стилістично, граматично та технічно оформлена. Загальний обсяг має не перевищувати 20 стор. Композиція роботи складається у наступній послідовності:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- параграфи основної частини;
- висновки;
- список літератури;
- додатки.

Курсова робота відкривається титульним аркушем, на якому вказані назва вузу та кафедри; тема курсової роботи; прізвище, ім'я та по батькові автора, рік написання роботи та інші відомості, які ідентифікують курсову роботу (дивитись Додаток Д).

Далі після титульного аркуша розташовується сторінка змісту, де наводиться перелік розділів та параграфів курсової роботи з посиланням на номер сторінки з якої вони починаються.

Текст основних частин поділяють на розділи та параграфи. Назви розділів записують у вигляді заголовків великими літерами, переноси слів у заголовках не дозволяються, крапки після заголовків не ставлять. Розділи нумерують по черзі арабськими цифрами. Назви параграфів записують у вигляді заголовків малими літерами, крім першої великої. Параграфи нумерують двома цифрами, де першою є цифра відповідного розділу, а через крапку ставиться номер підрозділу. Наприклад, для

розділу 1 параграфи нумеруються 1.1, 1.2, відповідно до розділу 2 – 2.1, 2.2, і т.д.. Відстань між заголовками та текстом становить 1 або 1.5 інтервалу в комп'ютерному наборі. Заголовки розділів роботи слід розташовувати по середині рядка, при цьому, назву розділів слід друкувати великими літерами без крапки у кінці, не підкреслюючи. В назвах параграфів великою літерою друкують тільки першу.

Вступ, кожний розділ, висновки та пропозиції, список використаної літератури, кожен додаток розпочинається з нової сторінки.

Текст курсової роботи друкують на аркушах з одного боку білого паперу формату “А-4” (210 x 297 мм.) на комп'ютері через 1,5 інтервали.

Текст курсової роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: лівий – 30 мм, правий - 10 мм , верхній та нижній – 20 мм.

Шрифт друку повинен бути 14 Times New Roman з однаковою щільністю тексту, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Нумерація сторінок курсової роботи подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включається до загальної нумерації сторінок, не проставляючи його номера, другою сторінкою є зміст – номер не проставляється. Наступні сторінки нумерують у правому верхньому кутку сторінки без крапки в кінці, починаючи з вступу третьої сторінки

Курсова робота завершується останньою сторінкою – списком літератури, список використаної літератури має суцільну нумерацію, (остання нумерована сторінка) Додатки в загальну кількість сторінок не входять.

Скорочення слів у тексті роботи та ілюстраціях до неї, крім загальновизнаних аббревіатур, допускається тільки після наведених повних та скорочених (в дужках) слів та понять.

Всі таблиці нумеруються в межах кожного розділу двома арабськими цифрами, які роз'єднані крапкою. Перша з них вказує номер розділу, друга - порядковий номер таблиці у цьому розділі. Кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, який розміщується безпосередньо над таблицею. Ліворуч над тематичним заголовком пишуть слово "Таблиця" і вказують її номер, перша цифра – номер розділу, друга – номер таблиці, наприклад:

Таблиця 1.1

Світовий експорт товарів і послуг, 2005-2009рр.
(млрд..дол.США)

	Темпи зростання %				
	2005	2006	2007	2008	2009
Експорт товарів					
Експорт послуг					

Джерело:[23]

У таблицях слід зазначати одиниці виміру. Якщо всі одиниці виміру є однаковими для всіх показників таблиці, вони наводяться у заголовку. Одиниці виміру мають наводитись у відповідності до стандартів. Чисельні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Заголовки колонок таблиць починаються з великої літери.

Таблиці і рисунки, що за розміром займають цілу сторінку, виконуються на окремих листках, які нумеруються послідовно в залежності від зв'язку їх з текстом або виносяться в додатки з відповідним посиланням у тексті. Наприклад див. Додаток А. При використанні таблиць, рисунків з літературних джерел чи зроблених за даними цих джерел, обов'язково потрібне посилання на відповідні джерела.

При використанні рисунків та графіків слово "Рис." з номером розташовуються під рисунком або графіком і назва ілюстрації записуються поряд, перша цифра – номер розділу, друга – номер рисунка.

Наприклад:

Рис. 2.3 Темпи зростання обсягів міжнародної торгівлі та світового ВВП (2005-2009 рр.)

Джерело:[12]

Формули, які використовуються в тексті, мають також бути пронумеровані двома цифрами: перша - номер розділу, а друга, після крапки, порядковий номер формули в розділі. Номер формули ставиться в дужках справа після формули. Значення символів треба ставити відразу після формули. Наприклад:

$$Ц_{\text{сіф}} = (Ц_{\text{фоб}} + \Phi) * A, \quad (1.1)$$

де $Ц_{\text{сіф}}$ і $Ц_{\text{фоб}}$ – відповідно ціни на продукцію з врахуванням транспортування на умовах СІФ і ФОБ,

Φ – вартість фрахту (перевезення від порту відправлення до порту призначення),

A – ставка страхування вантажу під час перевезення водним шляхом.

Слід звернути увагу на правильне оформлення наскрізно пронумерованого списку використаної літератури, куди записуються всі використані автором джерела. Приклад оформлення літературних джерел здійснюється відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1.2007 (див. Додаток Е)

У списку використаної літератури джерела перераховуються в алфавітному порядку.

Додатки до кваліфікаційної роботи оформляються таким чином: у правому куті аркуша пишуть слово "Додаток" та вказують його порядковий номер (А, Б, В, Д і т.д. буква Г не проставляється). Додатки в загальну кількість сторінок не входять.

Остаточна оформлена курсова робота підписується студентом на титульному аркуші та у зброшурованому вигляді здається на кафедру менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств для рецензування та прийняття науковим керівником рішення щодо можливості допуску роботи до захисту.

ДОДАТОК А

Затверджено на засіданні
кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності
підприємств
_____ 2018 р., протокол №__

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ з дисципліни “ Міжнародний бізнес” для студентів 2 курсу спеціальності 073 «Менеджмент»

1. Сучасні тенденції розвитку світового господарства.
2. Механізм регулювання сучасної світової економіки.
3. Еволюція міжнародної валютно-фінансової системи на сучасному етапі.
4. Міжнародний науково-технічний обмін як елемент функціональної структури світової економіки.
5. Критерії та оцінка конкурентоспроможності країн в сучасній економіці.
6. Формування національної економіки КРАЇНИ[♦] та її місце у світовому господарстві.
7. Зовнішньоекономічні зв'язки КРАЇНИ[♦] та розвиток економічних відносин з Україною.
8. Форми і типи міжнародного виробництва та етапи його розвитку.
9. Держава та наддержавні установи як регулятор світової економіки.
10. Митні тарифи в системі регулювання світової економіки.
11. Вплив сучасних інтеграційних процесів на розвиток світової економіки.
12. Регулювання міжнародних інвестиційних процесів.
13. Сутність, етапи розвитку та характерні риси міжнародного бізнесу.

[♦] Країна за вибором

- 14.Еволюція зовнішньоторгівельних відносин як передумова формування сучасної системи міжнародного бізнесу.
- 15.Стратегії міжнародного бізнесу та стадії їх формування.
- 16.Суб'єкти сучасного міжнародного бізнесу.
- 17.Конкуренція і монополія в сучасному міжнародному бізнесі.
- 18.Глобальні загрози, виклики і можливості міжнародного бізнесу.
- 19.Міжнародні інтеграційні об'єднання та їх роль у сучасному міжнародному бізнесі.
- 20.Суть, характерні ознаки та технологія менеджменту як науки і сфери діяльності.
- 21.Міжнародний менеджмент, його економічний механізм, функції та тенденції розвитку
- 22.Організація і управління зовнішньоекономічною діяльністю на фірмі.
- 23.Зовнішньоторговельні договори: види, структура і зміст.
- 24.Зовнішньоекономічна діяльність в сфері інформаційних та електронних послуг.
- 25.Науково-дослідницька діяльність в глобальному вимірі.
- 26.Управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі.
- 27.Маркетинг як філософія та інструментарій підприємництва.
- 28.Основні напрямки переходу до ринкової економіки постсоціалістичних країн.
- 29.Структурна та інвестиційна політика нових країн-членів ЄС.
- 30.Інтеграційні фактори структурних зрушень в економіках країн – нових членів ЄС.
- 31.Економічна ефективність міжнародного науково-технічного співробітництва.
- 32.Вплив державних та наддержавних інститутів на розвиток міжнародного бізнесу.
- 33.Європейський валютний союз та його вплив на сучасні МЄВ.
- 34.Зовнішня торгівля постіндустріальних країн на початку ХХІ століття.
- 35.Інтеграційні процеси в Північній Америці (НАФТА).
- 36.Інтеграційні та дезінтеграційні тенденції у світовому господарстві.
- 37.Інфраструктура сучасних міжнародних економічних відносин.
- 38.Країни Південно-східної Азії в системі міжнародного руху капіталу.
- 39.Критерії і показники цілісності світового господарства.
- 40.Міжнародна торгівля ліцензіями та "ноу-хау" на сучасному етапі.
- 41.Передумови виникнення криз на світовому фінансовому ринку і способи їх передбачення.
- 42.Порівняльні конкурентні переваги України у світовій торгівлі.
- 43.Проблеми інтеграції країн Східної Європи.
- 44.Проблеми прогнозування валютного курсу в країнах з перехідною економікою.

45. Проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі країн Центральної та Східної Європи.
46. Проблеми розвитку інтеграційних угруповань в Африці.
47. Проблеми світової економічної рівноваги.
48. Прогнози розвитку світового господарства у XXI сторіччі.
49. Роль банків в міжнародних економічних відносинах.
50. Роль зовнішньої торгівлі у економічному розвитку країн, що розвиваються.
51. Роль країн південно-східної Азії в розвитку світогосподарських зв'язків.
52. Роль країн, що розвиваються, у світогосподарських зв'язках на початку XXI століття.
53. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції.
54. Стратегія діяльності центральних банків країн з перехідною економікою в умовах фінансової нестабільності.
55. Сучасний стан і тенденції розвитку світової торгівлі на початку XXI століття.
56. Сучасні концепції міжнародної економічної інтеграції.
57. ТНК та міжнародна інвестиційна діяльність.
58. Транснаціоналізація і глобалізація економічних відносин.
59. Україна в європейських інтеграційних процесах.
60. Україна в міжнародних науково-технічних зв'язках.
61. Ціноутворення на світових товарних ринках.
62. Суб'єкти та форми міжнародної економічної діяльності.
63. Спільні підприємства як форма міжнародної господарської діяльності.
64. Взаємозалежність між формами інтеграційних угруповань та рівнем розвитку інтеграційних процесів.
65. Вплив міжнародних валютно-фінансових та кредитних інституцій на розвиток сучасних МЄВ.
66. Еволюція та сучасний розвиток Європейського союзу.
67. Перспективи інтеграції країн центральної та Східної Європи до міжнародних економічних угруповань.
68. Формування передумов вступу України до ЄС: сучасність та перспектива.
69. Історія створення ГАТТ/СОТ та її розвиток на сучасному етапі.
70. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток світової валютно-фінансової системи.
71. Перспективи розвитку конкурентоспроможних галузей української економіки.
72. Міжнародні економічні відносини як інституційно-функціональна система.
73. Глобальні проблеми в сучасних міжнародних економічних відносинах.

74. Цивілізаційна структура сучасного світового господарства.
75. Сталий економічний розвиток: суть та індикатори
76. Приватизація та реприватизація як шляхи виведення національної економіки з кризи.
77. Міжнародна конкурентоспроможність України та шляхи її підвищення.
78. Дипломатичне забезпечення міжнародної конкурентоспроможності України.
79. Проблеми залучення України до глобальної системи науково-технологічного обміну.
80. Інституційні засади економічних перетворень в Україні
81. Економічні наслідки розширення ЄС для «старих» та «нових» країн-членів
82. Роль держави в трансформаційних процесах
83. Перспективи інституційного забезпечення інноваційного розвитку та його економічне стимулювання
84. Тіньовий сектор економіки, його вплив на зайнятість та рівень життя населення.
85. Основні джерела накопичення інвестиційного потенціалу
86. Кредитні ресурси розвинутих країн, міжнародних фінансових організацій. Приватні капіталовкладення.
87. Формування концепції та моделі сталого, екологічнобезпечного і екологічнозрівноваженого соціально-економічного розвитку країни з урахуванням вимог конференції ООН з питань навколишнього середовища і розвитку /1992 р в Ріо-де-Жанейро.
88. Інноваційна компонента забезпечення конкурентоспроможності країни.
89. Перспективи включення України в глобальні економічні процеси в контексті нового рівня відносин із СОТ.
90. Співпраця України з міжнародними економічними та валютно-фінансовими організаціями (МВФ, Група Світового Банку, ЄБРР).
91. Міжнародні організації та їх роль в регулюванні зовнішньої торгівлі
92. Роль торговельно-промислових палат у розвитку міжнародного бізнесу
93. Міжнародні фінансові організації та їх роль у регулюванні фінансово-кредитних відносин між країнами
94. Регулювання товарообігу в рамках інтеграційних угруповань (на прикладі окремого угруповання)
95. Організація діяльності міжнародних бірж.
96. Світовий досвід управління діяльністю підприємств у вільних економічних зонах.
97. Проблеми та перспективи співпраці України з міжнародними організаціями
98. Основні форми корпоративної інтеграції в міжнародному бізнесі

99. Вплив міжнародних організацій на зовнішньоекономічну політику КРАЇНИ
100. Регулювання інноваційної діяльності на міжнародному рівні.
101. СБ та МВФ в системі валютного регулювання та кредитування міжнародної економічної діяльності.
102. Ризик-менеджмент в управлінні міжнародною банківською діяльністю
103. Вплив глобальних криз (за вибором) на динаміку міжнародної торгівлі.
104. Розвиток міжнародного науково-технічного обміну в країнах ЄС на сучасному етапі
105. Світові економічні рецесії після другої світової війни
106. Місце КРАЇНИ у міжнародному ринку послуг
107. Міжнародні міграційні процеси та механізм їх регулювання
108. Сучасний поділ праці та його особливості (на прикладі регіону/ країни)
109. Транснаціоналізація виробництва: основні риси і тенденції
110. Мотивація злиття і поглинань транснаціональних компаній
111. Виробничі кластери : світовий досвід формування і функціонування
112. Інвестиційна політика КРАЇНИ
113. Енергетичний потенціал світової економіки та проблеми його реалізації
114. Формування системи конкурентних переваг України
115. Вільні економічні зони: світовий досвід для України
116. Вплив діяльності транснаціональних банків на рух міжнародного капіталу
117. Державна політика КРАЇНИ щодо іноземного інвестування
118. Світові фінансові центри: структура, функції і роль у МЄВ
119. Механізм вступу до СОТ країни-претендента
120. Співпраця України з ЄБРР
121. Співпраця України з МВФ
122. Міграційна політика ЄС щодо України
123. Інтеграційні угруповання СНД: форми і ефективність функціонування
124. Інформаційна економіка: ознаки і характеристика
125. Порівняльні переваги України на ринку ЄС
1. Система маркетингу в управлінні фірмою.
  2. Особливості маркетингової діяльності фірми на ринку України (країна за вибором студента)
  3. Аналіз цільового ринку та процес виходу на нього (на конкретному прикладі).
  4. Аналіз конкурентоспроможності фірми при виборі цільового ринку (на конкретному прикладі).

5. Оцінка ефективності рекламної діяльності фірми.
6. Маркетингові дослідження як основа прийняття управлінських рішень.
7. Організація маркетингової діяльності фірми.
8. Сучасні концепції управління експортом на засадах маркетингу.
9. Міжнародні корпорації та транснаціоналізація рекламної діяльності.
10. Особливості організації маркетингових досліджень на Україні.
11. Особливості рекламної діяльності в фінансових організаціях, банківській сфері.
12. Управління рекламною діяльністю фірми.
13. Організація рекламної діяльності в Україні та перспективи її розвитку.
14. INTERNET-реклама та її ефективність.
15. Особливості просування та реалізації продукції на українському ринку.
16. Цінова політика у комплексі міжнародного маркетингу.
17. Конкурентні стратегії фірми в транзитивних економіках.
18. Стратегії виходу фірми на зовнішні ринки.
19. Реалізація маркетингових стратегій на міжнародному ринку.
20. Організація і управління діяльністю підприємства у сфері міжнародного маркетингу.
21. Особливості формування комплексу маркетингу при роботі на зовнішніх ринках.
22. Особливості проведення маркетингових досліджень при виході на зовнішні ринки.
23. Конкурентні стратегії фірми в умовах глобалізації світогосподарського розвитку.
24. Паблік рилейшнз в комерційній діяльності фірми.
25. Маркетинг у зовнішньоекономічній діяльності фірми.
26. Комплексний аналіз в системі маркетингової діяльності.
27. Маркетинговий аналіз діяльності фірми.
28. Маркетингова політика фірми в системі методів господарювання.
29. Маркетингова стратегія фірми в сучасних умовах.
30. Організація логістичних систем на фірмі (підприємстві).
31. Комунікаційна політика в системі маркетингу.
32. Планування і оцінка ефективності рекламної кампанії фірми.
33. Роль реклами в “промоушн мікс”.
34. Організація і планування комунікаційної політики фірми.
35. Оцінка ефективності системи маркетингу.
36. Особливості планування комунікаційної стратегії фірми (на прикладі конкретної фірми за вибором студента).
37. Управління маркетинговою діяльністю в банках.
38. Проблеми розвитку маркетингу на вітчизняних підприємствах
39. Маркетингова політика розподілу й логістика ТНК.
40. Інформаційні системи й технології в маркетингу.

41. Сучасні тенденції розвитку міжнародного маркетингу.
42. Особливості проведення міжнародної рекламної кампанії.
43. Маркетинг як механізм задоволення потреб суспільства.
44. Особливості проведення міжнародних маркетингових досліджень.
45. Цінова політика в умовах міжнародного маркетингу.
46. Управління товаром в комплексі маркетингу.
47. Управління розподілом в комплексі маркетингу.
48. Інформаційне забезпечення в системі маркетингу.
49. Організація управління маркетингом на корпоративному рівні.
50. Економічні методи управління логістичними системами на фірмі.
51. Конкурси як інструмент встановлення конкурентоспроможності товарів та послуг.
52. Аналіз привабливості зарубіжних ринків (на прикладі конкретної фірми).
53. Адаптація товарів та маркетингової програми для зарубіжних ринків.
54. Вплив міжнародної торгової політики держави на маркетингову діяльність фірми за кордоном.
55. Вплив міжнародних фінансових організацій на маркетингову діяльність фірми в різних країнах.
56. Вплив соціокультурного середовища на міжнародну маркетингову діяльність.
57. Формування попиту цільових споживачів в зарубіжних країнах з використанням мережі Інтернет.
58. Специфіка національної інформаційної маркетингової системи.
59. Чинники соціокультурного впливу на поведінку споживачів.
60. Управління конкурентоспроможністю продукції українських товаровиробників на світовому ринку.
61. Особливості міжнародної маркетингової діяльності на сучасному етапі розвитку світової економіки (на прикладі окремих корпорацій, фірм, галузей або країн).
62. Маркетинг в системі антикризового управління
63. Маркетингові концепції формування системи менеджменту фірми в умовах транзитивних економік.
64. Міжнародна практика використання фірмами public relations та publicity в умовах глобалізації конкуренції.
65. Інформаційні системи і технології в маркетингу.
66. Кон'юнктура ринку і маркетингове планування на підприємстві
67. Управління формуванням і використанням торгових марок підприємств
68. Моделювання маркетингових стратегій інформаційного бізнесу
69. Управління маркетингом інформаційних технологій в підприємницьких структурах
70. Організація і управління CRM-систем в бізнес діяльності
71. Управління брендом на закордонних ринках

69. Особливості теорії та практики західно- та східноєвропейського менеджменту.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

**КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни «Міжнародний бізнес»

на тему: _____

Студент _____
(курс, група)

_____ (П.І.Б.)

“ _____ ” _____

_____ (підпис)

Науковий керівник _____

_____ (вчене звання, наук. ступінь, П.І.Б.)

_____ (підпис)

КИЇВ – рік

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел до наукової роботи

Книги одного, двох або трьох авторів

Лубківський, Роман Мар'янович Громове дерево [Текст] : вибр.твори /Р.М.Лубківський; вступ.ст. Д. Павличка. - К. : Український письменник, 2006. - 525 с. : 1 портр. - (Бібліотека Шевченківського комітету). - 5000 пр. - ISBN 9-6657-9204-0.

Мюссе, Л. Варварские нашествия на Западную Европу [Текст] : вторая волна / Люсьен Мюссе ; перевод с фр. А. Тополева ; [примеч. А. Ю. Карчинского]. – СПб. : Евразия, 2001. – 344, [7] с. : ил. ; 21 см. – (Barbaricum). – Загл. пер. и корешка: Вар-варские нашествия на Европу. – Библиогр.: с. 304–327. – Указ. имен., геогр. назв.: с. 328–337. – Перевод изд.: Les invasions : le second assaut contre l'Europe Chretienne / Lucien Musset. Paris, 1965. – 2000 экз. – ISBN 5-8071-0087-5 (в пер.).

Бородіна А.І. Бібліографічний словник діячів в галузі математики [Текст] / А.І.Бородіна, А.С.Бугай; ред. І.І. Гірман. – К. : Рад. шк., 1979. – 606 с.

Костюк П. Г.Іони кальцію у функції мозку – від фізіології до патології / П.Г. Костюк, О.П. Костюк, О.О.Лук'янець; НАН України, Ін-т фізіології ім. О.О. Богомольця.– К. : Наук. думка, 2005. – 197 с.

Erdmann K. Regierungsorganisation und Verwaltungsaufbau [Text] / K. Erdmann, W. Schafer, E. Mundhenke. — Heidelberg : D.v. Decker's Verl., 1996. — 114 p.

Книги чотирьох авторів

Основы создания гибких автоматизированных произведений [Текст] / Л.А. Пономаренко, Л.В. Адамович, В.Т. Музычук, А.Е. Гридасов; ред. Б.Б. Тимофеева. – К. : Техника, 1986. – 144 с.

Книги п'яти чи більше авторів

Сучасні міжнародні відносини та зовнішня політика України [Текст] / В.В. Александров, В.Ф. Возний, Б.П. Камовников та ін. – К. : Арбис, 1992. – 158 с.

Книги під назвою

Адміністративна реформа в Україні. Проблеми підвищення ролі Міністерства України і Національного банку України як інститутів регулювання економіки [Текст] : наук.-практ. конф., м. Київ, 17-18 черв. 1998 р. / Держ. комісія з проведення в Україні адм. реформи; редкол.: Г. О.П'ятаченко (голова), В.І. Кравченко(заст. голови) та ін. – К., 1998. – 320 с.

Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка Національної академії наук України: Ювілейне видання з нагоди сімдесятип'ятиріччя Інституту літератури / Відп. ред. та упоряд. О.В. Мишанич, НАН України. Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка. – К.: Наук. думка, 2003.– 587 с.: іл.– Бібліогр.С.582–586.

Замки та фортеці [Текст] = Castles and Fortresses / упоряд., вступ. ст., комент. Л. В. Прибеги ; перед. сл. М. Жулинського ; пер. англ. мовою О. Подшибіткіної ; пер. фр. мовою О. Кобушкіної. - К., 2007. – 351 с. : ілюстр. - (Архітектурні перлини України). - Текст укр., англ., рез. та перелік ілюстр. рос. і фр. мовами.- 1000 пр. - ISBN 9-7896-6577-078-7.

Українці у світовій цивілізації [Текст] : довідник / Упоряд. Т.В. Копань. – К. : Пульсари, 2006.

«Воспитательный процесс в высшей школе России», межвузовская науч.-практическая конф. (2001 ; Новосибирск). Межвузовская научно-практическая конференция «Воспитательный процесс в высшей школе России», 26–27 апр. 2001 г. [Текст] : [посвящ. 50-летию НГАВТ : материалы] / редкол.: А. Б. Борисов [и др.]. – Новосибирск : НГАВТ, 2001. – 157 с. ; 21 см. – В надзаг. : Мэрия г. Новосибирска, Новосиб. обл. отд-ние Междунар. асоц. по борьбе с наркоманией и наркобизнесом, Новосиб. гос. акад. вод. трансп. – 300 экз.

New Trends in Public Administration and Public Law [Text] : EGPA Yearbook / Ed. by H.V. Hassel; editors: G. Jenei, M. Hogue. — Budapest : EGPA; CPAS, 1996. — III, 449 p.

State Management of Transitional Societies under Globalization [Text] : Proceedings of the International Round Table Sitting / B. Hubskiy, O. Onyschenko, F. Rudych, V. Luhoviy, V. Kniaziev et al.; Foundation for Intellectual Cooperation, The Akademy of State Management under the President of Ukraine. — K. : Ukrainian Propylaeum Publishers, 2001. — 32 p.

Багатотомні видання в цілому

Енциклопедія історії України [Текст] : у 5-ти т. / Редкол.: В.А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький та ін.; ред. рада: В.М. Литвин (голова) та ін.; НАН України, Ін-т іст. України. – К. : Наук. думка, 2003

Гиппиус, З. Н. Сочинения [Текст] : в 2 т. / Зинаида Гиппиус ; [вступ. ст., под-гот. текста и комент. Т. Г. Юрченко ; Рос. акад. наук, Ин-т науч. информ. по обществ. наукам]. – М. : Лаком-книга : Габестро, 2001. – 22 см. – (Золотая проза се-ребряного века). – На пер. только авт. и загл. сер. – 3500 экз. – ISBN 5-85647-056-7 (в пер.).

Т. 1 : Романи. – 367 с. – Библиогр. в примеч.: с. 360–366. – Содерж.: Без талис-мана ; Победители ; Сумерки духа. – В прил.: З. Н. Гиппиус / В. Брюсов. – ISBN 5-85647-057-5.

Т. 2 : Романи. – 415 с. – Содерж.: Чертова кукла ; Жизнеописание в 33 гл. ; Ро-ман-царевич : история одного начинания ; Чужая любовь. – ISBN 5-85647-058-3.

Окремі томи багатотомного видання

Олійник, Борис. Вибрані твори [Текст] : у 2 т. Т. 2 . Переклади. Публіцистика / Б. Олійник ; уклад. А. Я. Слободяник та ін. ; ілюстр. В. Є. Перевальського, М. І. Омельчук ; фотопортр. В. В. Ларіна. - К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2006. - 605 с. : фотоілюстр. - (Бібліотека Української Літературної Енциклопедії : вершини письменства). - Библиогр.: с. 590-594. – 5000 пр. - ISBN 9-6674-9235-4.

Брик М. Т. Енциклопедія мембран [Текст] : У 2–х т. = Encyclopedia of Membranes :in two volumes. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2005. – Т.1. – 700 с.

Казьмин, В. Д. Справочник домашнего врача [Текст] : в 3 ч. / Владимир Казьмин. – М. : АСТ : Астрель, 2001– . – 21 см. – ISBN 5-17-011142-8 (АСТ). Ч. 2 : Детские болезни. – 2002. – 503, [1] с. : ил. – 8000 экз. – ISBN 5-17-011143-6 (АСТ) (в пер.).

або

Казьмин, В. Д. Справочник домашнего врача [Текст]. В 3 ч. Ч. 2. Детские бо-лезни / Владимир Казьмин. – М. : АСТ : Астрель, 2002. – 503, [1] с. : ил. ; 21 см. – 8000 экз. – ISBN 5-17-011143-6 (АСТ) (в пер.).

Щорічники

Населення України, 1998 рік [Текст] : демографічний щорічник / Держ. ком. статистики України, Упр. статистики населення / Л.М. Стельмах (відп. за вип.). – К. : Б.в., 1999. – 466 с.

Серійні видання

Микола Ільницький [Текст] : біобібліограф. показ. / Уклад. Л. Ільницька. – Л. : Львів. Нац. ун– т ім. І. Франка, 2004. – 253 с. – (Сер.: Укр. біобібліографія. Нова серія ; Чис. 16).

Довідник з питань економіки та фінансування природокористування і природоохоронної діяльності [Текст] / уклад. В. Шевчук... [та ін.]– К.: Геопринт, 2000.– 411 с., табл.– (Сер.: Екологія. Економіка. Сталый розвиток).

Томи (випуски) періодичних видань, що продовжуються

Нарис з історії природознавства і техніки [Текст] : респ. міжвід. зб. наук. пр. – К., 1985. – Вип. 31. – 195 с.

Вопросы инженерной сейсмологии [Текст] : сб. науч. тр. / Рос. акад. наук, Ин-т физики Земли. – Вып. 1 (1958)– . – М. : Наука, 2001– . – ISSN 0203-9478.

Вып. 34. – 2001. – 137 с. – 500 экз. ; вып. 35 : Прогнозирование землетрясений. – 2001. – 182 с. – 650 экз. ; вып. 36. – 2002. – 165 с. – 450 экз.

Дисертації

Баштанник В. В. Державне управління в системі владно-партійної взаємодії [Текст] : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 : захищена 15.01.02 : затв. 27.09.02 / Баштанник Володимир Володимирович. — К., 2002. — 220 с.

Вишняков, И. В. Модели и методы оценки коммерческих банков в условиях неопределенности [Текст] : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.13 : защищена 12.02.02 : утв. 24.06.02 / Вишняков Илья Владимирович. – М., 2002. – 234 с. – Библиогр.: с. 220–230. – 04200204433.

Автореферати дисертицій

Кірсенко М. В. Чеські землі в міжнародних відносинах Центральної Європи 1918-1920 років (Політико- дипломатична історія з доби становлення Чехословацької республіки) [Текст] : автореф. дис... д-ра іст. наук : 07.00.02 / НАН України. — К., 1998. — 36с.

Стандарти

ГОСТ 7. 53–2001. Издания. Международная стандартная нумерация книг [Текст]. – Взамен ГОСТ 7.53–86 ; введ. 2002–07–01. – Минск : Межгос. совет по стандартизации, метрологии и сертификации ; М. : Изд-во стандартов, сор. 2002. – 3 с. – (Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу).

або за назвою

Видання. Поліграфічне виконання : терміни та визначення [Текст] : затверджено і введено в дію наказом Держстандарту України № 58 від 23 лютого 1995 р. / УНДПП ім. Т. Шевченка ; розробники : В.Й. Запоточний, Л.М. Тялєва, Н.Й. Куновська, Л.М. Лопушинська. – К. : Держстандарт України, 1995. – 23 с., 3 с. (Державний стандарт України.3018-95)

Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання [Текст] : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. - Вид. офіц. - Вперше (зі скасуванням ГОСТ 7.1-84, ГОСТ 7.16-79, ГОСТ 7.18-79, ГОСТ 7.34-81, ГОСТ 7.40-82) ; введ. 2007-07-01. - К. : Держспоживстандарт України, 2007. - III, 47 с. - (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

Електронні ресурси

Художественная энциклопедия зарубежного классического искусства [Электронный ресурс]. – Электрон. текстовые, граф., зв. дан. и прикладная прогр. (546 Мб). – М. : Большая Рос. энцикл. [и др.], 1996. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM) : зв., цв. ; 12 см + рук. пользователя (1 л.) + открытка

(1 л.). – (Интерактивный мир). – Систем. требования: ПК 486 или выше ; 8 Мб ОЗУ ; Windows 3.1 или Windows 95 ; SVGA 32768 и более цв. ; 640x480 ; 4x CD-ROM дисковод ; 16-бит. зв. карта ; мышь. – Загл. с экрана. – Диск и сопровод. материал помещены в контейнер 20x14 см.

Аналітичний опис:

Статті з книги

Сивашко Ю. Формування державної служби в Україні [Текст] / Ю. Сивашко // Мороз О. Модерна нація: українець у часі і просторі = Moroz O. Modern nation ukrainian in the time and space / упоряд. О.Банах ; Львів. Нац. ун-т ім. І. Франка, Ф-т журналістики. – Л. : Універсум, 2001. – С. 270 – 271.

Статті з енциклопедії чи словника

Абат (Абатиса) [Текст] // Енциклопедія історії України: у 5-ти т. – Т. 1. / редкол.: В.А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький та ін.; ред. рада: В.М. Литвин (голова) та ін.; НАН України, Ін-т іст. України. – К.: Наук. думка, 2003. – С. 9 – 10.: іл.

Статті з журналів та періодичних збірників

Кірсенко М. Друга Світова чи Велика Вітчизняна. Погляд з України [Текст] / М.Кірсенко // Доба. Науково-методичний часопис з історичної та громадянської освіти. – 2005. – № 2. – С. 26-27.

Аверінцев С. Подолання тоталітаризму як проблема: спроба орієнтації / С.Аверінцев, пер. М. Коцюбинської // Дух і Літера. – 2001.- № 7-8 – С. 6–15.

Рецензія

Бабич Є. "Іван Дзюба - талант і доля" [Текст] / Є. Бабич // Вісник Книжкової палати. - 2006. - № 12. - С. 23-24. - Рец. на кн.: Іван Дзюба - талант і доля : біобібліогр. нарис / Нац. парлам. б-ка України ; бібліогр.-уклад. Т. М. Заморіна. - К. : Київ. правда, 2005. - 118 с.

або

Іван Дзюба - талант і доля [Текст] : біобібліогр. нарис / Нац. парлам. б-ка України ; бібліогр.-уклад. Т. М. Заморіна. - К. : Київ. правда, 2005. - 118 с.

Рец.: Бабич Є. "Іван Дзюба - талант і доля" / Є. Бабич // Вісник Книжкової палати. - 2006. - № 12. - С. 23-24.

Віддалені ресурси:

УкрМАРК: Національний формат представлення бібліографічних даних [Електронний ресурс]: (Проект) / НБУ ім. Вернадського, НПБ України, Наук. б-ка ім. М. Максимовича Київ. нац. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка. – Електрон. дан. (13 файлів). – 2002-2003. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/library/ukrmarc.html. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.

Swanson E. Editing ISBD (SR): approach, scope, definitions [Electronic resource] // 68th IFLA Council and General Conference, August 18-24, 2002: Proceedings. – Mode of access: WWW.URL: www.ifla.org/IV/ifla68/papers/148-162e.pdf. - Last access: 2002. – Title from the screen.

Прокопенко Л. С. Бібліографічна секція Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та закладів як осередок дослідження національної бібліографії (1965–2002 рр.) [Електронний ресурс]: Автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.08/ Київ Нац. ун-т культури і мистецтв. – Електрон. дан. (1 файл). – К., 2004. – 18 с. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/ard/2004/04plsdnb.zip. – Назва з екрана.

Локальні ресурси

Технологии информационного общества и культура [Электронный ресурс]: Международные конференции и проекты / Центр ПИК. – Электрон. дан. – М., 2004. – 1 CD-ROM. – Загл. с этикетки диска.

Библиотеки и информационные ресурсы в современном мире науки, культуры, образования и бизнеса [Электронный ресурс]: Материалы междунар. конф. «Крым–2004», г. Судак, 5–13 июня 2004 г. / 11-я междунар. конф. «Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества», ГПНТБ России, Ассоциация ЭБНИТ. – Электрон. дан. – М.: ГПНТБ России, 2004. – 1 электрон. опт. диск (CD - ROM). – Загл. с этикетки диска.

Нежурбеда Г. Г. Роль национальных библиотек в сохранении Internet-ресурсов // Программа ЮНЕСКО: «Информация для всех»: Всеобщий доступ к информации [Электронный ресурс]: Материалы междунар. конф., г. Санкт–Петербург, 23–25 июня 2004 г. – Электрон. дан. – СПб., 2004. – 1 CD-ROM. – Загл. с этикетки диска.